

KOMENDA GŁÓWNA
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
BIURO SZKOLENIA

**PROGRAM SZKOLENIA
DOSKONALĄCEGO
DLA KADRY KIEROWNICZEJ I DOWÓDCZEJ
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
PRZEMOC W RODZINIE**

Warszawa 2017

Opracowanie merytoryczne – psychologzy Państwowej Straży Pożarnej:

- ✓ Anna Kacperczyk, KW PSP w Łodzi
- ✓ st. str. Joanna Jaskot, KW PSP w Rzeszowie

Konsultacja w opiniowaniu:

- ✓ psychologzy Państwowej Straży Pożarnej:
 - st. bryg. Cezary Dobrodziej, KG PSP
 - kpt. Anna Kubicka, KW PSP w Warszawie
 - mł. kpt. Maja Hain, KW PSP w Olsztynie
 - mł. kpt. Piotr Buciński, KM PSP w Warszawie
 - mł. kpt. Jakub Gózdź, KW PSP w Kielcach
 - asp. Paulina Kozień, KW PSP w Krakowie
 - mł. kpt. Beata Jedlina-Bazyluk, KW PSP w Lublinie
 - st. str. Małgorzata Rączka, KW PSP w Warszawie
 - str. Katarzyna Mędrzycka, SA w Krakowie
 - Magdalena Poczesna, SGSP

Konsultacja metodyczna:

- ✓ Magdalena Stajszczak, KG PSP

Spis treści

I. ZAŁOŻENIA DYDAKTYCZNO - WYCHOWAWCZE	4
1. Cel szkolenia	4
2. Sylwetka absolwenta	4
3. Warunki przyjęcia na szkolenie	5
II. REALIZACJA PROCESU DYDAKTYCZNEGO	6
1. Organizacja szkolenia	6
2. Zalecenia i wskazówki metodyczne	6
3. Plan nauczania	7
III. TREŚCI NAUCZANIA	8
1. Przemoc w rodzinie – uwarunkowania, przebieg, skutki	8
2. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – rozpoznanie, interwencja, pomoc	8
LITERATURA	10
ZAŁĄCZNIK nr 1 - ankieta ewaluacyjna	11

ZATWIERDZAM
ZASTĘPCA KOMENDANTA GŁÓWNEGO
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

nadbrój: Gustaw Mikołajczyk

I. ZAŁOŻENIA DYDAKTYCZNO – WYCHOWAWCZE

1. Cel szkolenia

Celem szkolenia jest uwrażliwienie kadry kierowniczej i dowódczej na problem przemocy w rodzinie, której sprawcami lub ofiarami mogą być ich współpracownicy i podwładni, a także wskazanie na jej konsekwencje oraz możliwości organizowania profilaktyki i profesjonalnej pomocy.

2. Sylwetka absolwenta

Po ukończonym szkoleniu słuchacz powinien:

a. w sferze poznawczej:

- wyjaśniać pojęcie przemocy w rodzinie;
- omawiać różnice między przemocą a agresją;
- wyjaśniać mechanizm powstawania przemocy;
- wymieniać rodzaje przemocy;
- omawiać przykłady przemocy w rodzinie;
- charakteryzować cykle przemocy;
- opisywać wpływ doświadczanej przemocy w rodzinie na funkcjonowanie psychofizyczne i społeczne dorosłych i dzieci;
- omawiać właściwe sposoby reagowania na sytuację przemocy domowej,

b. w sferze praktycznej:

- planować działania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie współpracownika/ podwładnego, korzystając z pomocy instytucji i specjalistów zajmujących się tą problematyką;
- reagować na sytuacje przemocy w rodzinie współpracownika/ podwładnego;
- stosować konstruktywne sposoby radzenia sobie z własnymi emocjami;
- wskazywać dostępne miejsca pomocy dla ofiar i sprawców przemocy.

c. w sferze motywacyjnej, mieć ukształtowane postawy:

- sprzeciwu wobec przemocy domowej;
- odpowiedzialności za kreowanie właściwych zachowań i postaw wobec zjawiska przemocy;
- obowiązku reagowania w sytuacji pojawienia się przemocy w rodzinie współpracownika/ podwładnego;
- odpowiedzialności za przestrzeganie zasad etyki zawodowej przez współpracowników/ podwładnych.

3. Warunki przyjęcia na szkolenie

Szkolenie dedykowane jest dla kadry kierowniczej i dowódczej ze wszystkich jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej.

W szkoleniu powinni uczestniczyć: komendanci wojewódzcy Państwowej Straży Pożarnej i ich zastępcy, komendanci szkół Państwowej Straży Pożarnej i ich zastępcy, naczelnicy wydziałów komend wojewódzkich i szkół Państwowej Straży Pożarnej oraz ich zastępcy, komendanci powiatowi/ miejscy Państwowej Straży Pożarnej i ich zastępcy, dowódcy jednostek ratowniczo-gaśniczych PSP i ich zastępcy.

W szkoleniu mogą również uczestniczyć dowódcy zmian i ich zastępcy z jednostek ratowniczo-gaśniczych, a także strażacy Państwowej Straży Pożarnej w sytuacji wystąpienia na ich zmianie służbowej problemu przemocy w rodzinie.

II. REALIZACJA PROCESU DYDAKTYCZNEGO

1. Organizacja szkolenia

- a. Szkolenie jest realizowane w ramach doskonalenia zawodowego kadry kierowniczej i dowódczej Państwowej Straży Pożarnej, według harmonogramu opracowanego przez psychologa komendy wojewódzkiej lub szkoły Państwowej Straży Pożarnej, zatwierdzonego odpowiednio przez komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej lub komendanta szkoły Państwowej Straży Pożarnej.
- b. Podstawą organizacji procesu dydaktycznego jest plan nauczania. Podstawową formą nauczania jest lekcja, której odpowiada jedna godzina dydaktyczna trwająca 45 minut.
- c. Zajęcia należy prowadzić w grupach do 20 osób.
- d. Szkolenie prowadzone jest przez psychologa zatrudnionego w Państwowej Straży Pożarnej.
- e. Uczestnicy potwierdzają udział w szkoleniu podpisem na liście obecności zawierającej następujące dane: stopień, imię i nazwisko, nazwę jednostki oraz stanowisko osoby uczestniczącej w zajęciach.
- f. Po zakończeniu szkolenia jego uczestnicy wypełniają ankietę oceniającą szkolenie oraz sposób prowadzenia zajęć. Wzór ankiety ewaluacyjnej określa załącznik nr 1.

2. Zalecenia i wskazówki metodyczne

- a. Zajęcia należy prowadzić w formie wykładu interaktywnego, obejmującego m.in.: wykład, dyskusje, a także w formie ćwiczeń.
- b. Prowadzący zajęcia w trakcie realizacji tematów przewidzianych w planie nauczania, powinni zwracać uwagę na:
 - poprawną terminologię,
 - wykorzystanie przykładów związanych ze służbą,
 - poprawne wykonywanie i podsumowanie ćwiczeń,
 - zbieranie informacji zwrotnych od uczestników szkolenia,
 - kształtowanie odpowiednich umiejętności, postaw, zachowań i motywacji.
- c. W trakcie szkolenia należy zapewnić warunki do realizacji celu głównego oraz celów szczegółowych, poprzez:
 - przestrzeganie zasad nauczania,
 - łączenie metod asymilacji wiedzy z metodami samodzielnego dochodzenia do wiedzy.
- d. Zajęcia powinny być realizowane w pomieszczeniach zapewniających odpowiednie warunki higieny szkolnej oraz zaopatrzonych zarówno w proste, jak i techniczne środki dydaktyczne (np. tablica lub flipchart, rzutnik, komputer).
- e. W toku szkolenia prowadzący powinien sprawdzać uwagę słuchaczy poprzez np.: moderowanie dyskusji, czy analizę przypadku.
- f. W ramach tematu drugiego, na podstawie konkretnego przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie, prowadzący szkolenie przeprowadzi ćwiczenie, które pozwoli wstępnie ocenić skalę problemu, zaplanować konieczne działania oraz przygotować ofertę pomocy dla ofiary i sprawcy przemocy.

3. Plan nauczania

L.p.	Temat	Liczba godzin		
		T	P	R
1.	Przemoc w rodzinie – uwarunkowania, przebieg, skutki	2	-	2
2.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – rozpoznanie, interwencja, pomoc	1	1	2
RAZEM		3	1	4

T – zajęcia teoretyczne, P – zajęcia praktyczne, R – razem

III. TREŚCI KSZTAŁCENIA

1. Przemoc w rodzinie – uwarunkowania, przebieg, skutki – 2T

Materiał nauczania:

- pojęcie przemocy w rodzinie;
- rodzaje przemocy;
- różnice między przemocą a agresją;
- mity na temat przemocy i ich wpływ na sytuację i funkcjonowanie osób doświadczających przemocy w rodzinie;
- cykle przemocy – poszczególne fazy;
- pojęcie „miodowego miesiąca” i konsekwencje z nim związane;
- teoria wyuczonej bezradności;
- wpływ doświadczanej przemocy w rodzinie na funkcjonowanie psychofizyczne i społeczne osoby dorosłej;
- formy przemocy stosowanej wobec dzieci;
- wpływ doświadczanej przemocy w rodzinie na funkcjonowanie psychofizyczne i społeczne dziecka;
- konstruktywne sposoby na radzenie sobie z emocjami.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- wyjaśnić pojęcie przemocy w rodzinie;
- wymienić rodzaje przemocy i podać ich przykłady;
- omówić różnice pomiędzy przemocą a agresją;
- podać przykłady mitów na temat przemocy w rodzinie i omówić ich wpływ na funkcjonowanie psychofizyczne i społeczne ofiar przemocy;
- wymienić cykle przemocy i omówić ich poszczególne fazy;
- wyjaśnić pojęcie „miodowego miesiąca” i omówić konsekwencje z nim związane;
- omówić teorię wyuczonej bezradności i jej wpływ na funkcjonowanie człowieka;
- omówić wpływ doświadczanej przemocy w rodzinie na funkcjonowanie psychofizyczne i społeczne dorosłych;
- wymienić formy przemocy stosowanej wobec dzieci i omówić ich wpływ na funkcjonowanie psychofizyczne i społeczne dziecka;
- podać konstruktywne sposoby radzenia sobie z emocjami.

2. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – rozpoznanie, interwencja, pomoc – 1T, 1P

Materiał nauczania:

- obowiązujące przepisy i procedury;
- rola i odpowiedzialność przełożonego w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- pomoc dla osób doświadczających przemocy w rodzinie (instytucje, specjaliści).

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- podać przykłady sytuacji, mogące świadczyć o występowaniu przemocy w rodzinie;

- wyjaśnić potrzebę i obowiązek reagowania na przejawy przemocy w rodzinie;
- wyjaśnić rolę i odpowiedzialność przełożonego w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- zaplanować działania i przeprowadzić interwencję wobec współpracownika/ podwładnego, podejrzanego o stosowanie przemocy w rodzinie;
- wskazać dostępne miejsca pomocy dla ofiar i sprawców przemocy.

LITERATURA

1. Badura-Madej W., Dobrzyńska-Masterhazy A., Przemoc w rodzinie – interwencja kryzysowa i psychoterapia. UJ Kraków 2000.
2. Bińczycka J., Między swobodą a przemocą w wychowaniu. Kraków Impuls 1997.
3. Fortuna P., Łaguna M., Przygotowanie szkolenia, czyli jak dobry początek prowadzi do sukcesu. GWP 2009.
4. Gilliland B., James R., Strategie interwencji kryzysowej. PARPA 2004.
5. Herman J. L., Przemoc - uraz psychiczny i powrót do równowagi. GWP 2004.
6. Herzberger S.D., Przemoc domowa: perspektywa psychologii społecznej. PARPA 2002
7. Kozak A., Łaguna M., Metody prowadzenia szkoleń – czyli niezbędny trenera. GWP 2009.
8. Madanes C., Przemoc w rodzinie. Psychoterapia sprawców i ofiar. GWP 2003.
9. Mellibruda J., Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. IPZ 2011.
10. Pospiszył I., Przemoc w rodzinie. Warszawa. WSiP 2000.
11. Pospiszył I., Razem przeciw przemocy. Wydawnictwo Akademickie Żak 1999.
12. Spurek S., Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie: komentarz. Warszawa. Wolters Kluwer Polska 2012.
13. Urban M., Niekonwencjonalne metody szkoleniowe – czyli jak uatrakcyjnić zajęcia. GWP 2010.
14. Widera-Wysoczańska A., Mechanizmy przemocy w rodzinie: z pokolenia na pokolenie. Warszawa. Difin 2010.

Nazwa szkolenia:

.....

Data i miejsce szkolenia:

.....

ANKIETA OCENY SZKOLENIA*Szanowni Państwo!*

Informacje, które zostaną uzyskane z niniejszej ankiety, posłużą jako wskazówki do podniesienia poziomu szkolenia, w którym Państwo uczestniczą, a także skuteczności i atrakcyjności następnych szkoleń. Uprzejmie proszę o udzielenie odpowiedzi na wszystkie pytania oraz wpisanie uwag, które mogłyby wpłynąć na podniesienie jakości szkolenia, w którym Państwo uczestniczyli. Udzielając odpowiedzi proszę dokonać oceny, zaznaczając właściwą liczbę, zgodnie z opisaną poniżej skalą:

Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio	Słabo	Bardzo słabo
5	4	3	2	1

1. W jakim stopniu ukończone szkolenie spełniło Pani/Pana oczekiwania?

Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio	Słabo	Bardzo słabo
5	4	3	2	1

2. Jak ocenia Pani/Pan przydatność zdobytych informacji pod względem podnoszenia własnych kompetencji i umiejętności?

Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio	Słabo	Bardzo słabo
5	4	3	2	1

3. W jakim stopniu uzyskane informacje pogłębiły Pani/Pana wiedzę z omawianego na szkoleniu obszaru?

Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio	Słabo	Bardzo słabo
5	4	3	2	1

4. Czy nabyte na szkoleniu kompetencje wykorzysta Pani/Pan w życiu zawodowym?

Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio	Słabo	Bardzo słabo
5	4	3	2	1

5. Jak ocenia Pani/Pan przygotowanie merytoryczne osoby prowadzącej szkolenie?

Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio	Słabo	Bardzo słabo
5	4	3	2	1

6. Jak ocenia Pani/Pan sposób przekazywania informacji przez prowadzącego szkolenie?

Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio	Słabo	Bardzo słabo
5	4	3	2	1

7. Jak ocenia Pani/Pan szkolenie od strony organizacyjnej?

Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio	Słabo	Bardzo słabo
5	4	3	2	1

8. Jak ocenia Pani/Pan ogólną atmosferę ukończonego szkolenia?

Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio	Słabo	Bardzo słabo
5	4	3	2	1

9. Inne uwagi i sugestie:

.....

.....

.....

.....

10. Jakie inne treści Pani/Pana zdaniem powinny być uwzględnione w kolejnych szkoleniach tego typu?

.....

.....

.....

.....

METRYCZKA

Proszę wstawić X w odpowiednią kratkę.

Płeć

- Kobieta
- Mężczyzna

Wiek

- do 25 lat
- 26-30 lat
- 31-39 lat
- 40-49 lat
- powyżej 50 lat

Staż służby/pracy

- 0-3 lata
- 4-10 lat
- 11-15 lat
- 16-20 lat
- 21-25 lat
- 26-30 lat
- powyżej 30

Dziękuję za wypełnienie ankiety!